Ціна примірника 25 сотиків. **Це число має 10 сторінок.** **Należytość pocztowa opłacona ryczałtem**

Народня Справа

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . . 1 зол.
Чвертьрічно . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . 12 зол.

ЗА ГРАНИЦЕЮ.
Річно — 2 доляри.
Гроші з краю посилати переказами, або чеками „Народної Справи" — з загранниці порученими листами.
За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.

ОГОЛОШЕННЯ:
1 стр. 700 зол., пів стр. 400, чверть стр. 200 зол. Гроші треба посилати наперед.

Ч. 12 (77) Львів, неділя 23 березня 1930. Рік III.

АДРЕСА: „Народня Справа", Львів, вул. Боїмів 4. — — Чекові конта: 408.687 і 154.130 — — Телефон 57—90

ОСТАННІ НОВИНИ.

На польсько-радянській границі чути на другім боці в деяких місцях густу стрілянину. Утікачі селяни з України і Білорусі оповідають, що то більшовицькі карні експедиції карають ті села, що не хотять віддати землі і майна до комуни. Селяни розпучливо бороняться і місцями вбивають комуністів. За це ті палять села і арештують людий, а деяких на місці розстрілюють.

Московський уряд ніби відкликає свої розпорядки про комунізацію господарств і про замикання церков. Самі побачили, що задалеко зайшли і що гнів народу дуже зростає. Заборонили насильно тягнути людий до комуністичних спілок і замикати церкви по селах. Та чи це тільки не про людське око — побачимо.

Між більшовицьким харківським урядом на Україні і головним урядом Радянського Союзу в Москві прийшло було до спору через те, що харківський уряд не схотів пустити до Москви один транспорт українського збіжа. З того видно, як Москва тягне з України соки, коли вже навіть їй підляглий уряд у Харкові зачинає спротивлятися тому визискови.

На Буковині позволили румуни вчити в школах по українських селах годину денно по українськи. В Чернівцях мають вчити української мови по кілька годин тижнево — в тих народних школах, в котрих є бодай 40 українських дітий. Цікаво, чи цей дозвіл не остане тільки на папері.

У Варшаві впав пасажирський літак і розбився. Летун і пасажир (один польський редактор), що добровільно зголосився до лету, згинули на місці.

У Крушвиці (коло Познаня) безробітні робітники, примушені нуждою, кинулися на будки і коші перекупок і почали забирати хліб і харчі. Прийшло до сутички з поліцією, в якій згинув один робітник.

В Сяноці демонстрували безробітні робітники і тут також прийшло до сутички з поліцією. Поліція спровадила військо, яке стрілило у воздух і демонстранти розійшлися.

ПЕРШІ ЯГНЯТА

Хто плекає вівці, має також велику потіху, як вчасної весни знайдуться в отарі молоді ягнятка.

В Еспанії через весняні зливи виступають ріки з берегів. В наслідок повені завалилося кількасот домів. Богато людей опинилося без стріхи над головою.

В Естонії плянували комуністи вчинити переворот і завести більшовицьку владу. Змову відкрила естонська поліція і комуністів арештувала.

Індуський провідний діяч Ґанді уйшов уже зі своєю мирною армією прихильників кільканацять миль. Всюди, куди переходить, урядники-індуси витають його і заявляють, що зрікаються своїх урядів, бо Анґлії служити не хотять, а на свої становища вернуть аж тоді, як Індії стануть самостійною державою.

Зима вернулася в цілій середній Европі. В Карпатах впали сніги, місцями на метер. На деяких лініях був перерваний рух залізниць. Та знавці погоди передбачують, що сніг скоро згибне і почнеться тепла погідна весна.

„Стшельци" гуляють

В Сасові пов. Золочів обходили 8.II. місцеві „Стшельци" якесь своє свято. З тої нагоди вибили шиби в читальні „Просвіти". Отак „культурно" поводяться „Стшельци", що завжди напастують в Сасові читальню й кооперативу. Чи нема на них жадного права? Українські громадяни і посли мусять вже раз голосно і енерґічно запротестувати проти бешкетів „Стшельцуф", аби люди були безпечні з майном і життям.

104 особи згоріли в кіні

Б Шінкаї (в полудневій Кореї — належить до Японії) вибух огонь у кіні. Пожар був такий наглий і страшний, що згоріло 104 особи, а 108 попарилося. Це головно моряки з своїми родинами.

Пригадуємо

всім нашим довжникам, що найдальше до 20. березня належить прислати залеглу передплату і вплатити нову, бо інакше будемо примушені з днем 1. квітня здержати їм висилку ґазети. При тім зазначуємо, що хто не може дальше передплачувати „Народньої Справи", то вперід має заплатити довг і написати картку, щоби здержати ґазету. Хто того не зробить, тому ґазету будемо висилати дальше, а нашої належитости за ґазету не можемо дарувати, бо ми самі за папір, друк, почту і проче мусимо точно і в час платити.

Адміністрація.

Не марнуйте чеків „Народньої Справи"! Хто вже вислав передплату і чека не потребує, то хай приєднає нового передплатника і тим чеком вишле передплату.

ЧЕКИ

допучуємо до нинішного числа і просимо ними вплатити передплату на II квартал та вирівнати довг (як хто має) за попередні місяці.

НОВИНКИ.

Календар на тиждень.

Березень 23—29

23. Неділя, 3 посту. Кондр. і тов. мч.
24. Понеділок, Софронія пат.
25. Второк, Теофана ісп.
26. Середа, Перен. мощ. прп. Никифора.
27. Четвер, Венедикта прп. (Венедикта, Хрест.).
28. Пятниця, Агапія мч.
29. Субота, Савина і Юліяна мч. (Савина).

УВАГА: Свята в скобках (—) є тільки православні, а инші спільні українцям греко-католикам і православним.

В березні прибуває дня на 2 години. Довгота дня пересічна: 11 і пів години.

Зміни місяця.

Повня була 14. березня
Нів буде 30. березня.

Як нарід приповідає:

— Святий Олекса палицю коле, вибирайся, брате, в поле.

— У сердитого старця завше в торбі ні хлібця.

— На передніввку дуй у вузеньку сопівку.

—о—

— **Голодівка.** У львівській тюрмі скінчилася на днях голодівка українських політичних вязнів, які тим чином добивалися, щоби їх скорше переслухували. Також у коломийській тюрмі розпочали наші політичні вязні голодівку.

— **Арештовання.** В Гаях пов. Львів арештувала поліція в четвер 13.III. ц. р. чотирох місцевих свідомих громадян: Михайла Романишина, Тимка Стефанкова, Сильвестра Вовка і Нестора Вовка. Арештовано їх під замітом підпалу якогось сіна, що згоріло ще перед двома роками. Арештованих закованих в кайдани переведено до тюрми в Винниках, а звідси мають їх перевезти до Львова.

— **Як відбувся концерт в честь Т. Шевченка у Рівнім.** Українська Гімназія в Рівнім улаштувала в вівторок 11. III. концерт в честь Тараса Шевченка. По концерті, на якім деклямовано — певно з приказу інспектора також якийсь польський вірш, почав хтось співати польський гимн. Рівночасно більшість присутних почала співати „Ще не вмерла“. Тоді увійшла до салі поліція і арештувала богато людей. Арештовано навіть кількох малих гімназистів. Арештованих закуто в кайдани. Про цей концерт згадав у соймі посол Палів у своїй промові перед голосованням над недовірям міністрам, і сказав, що ця подія на концерті є виразним свідоцтвом, як відноситься влада до українців.

— **Загальні Збори Українського Товариства Допомоги Інвалідам** відбулися в суботу 8 ц. м. На зборах було около 150 делеґатів від філій і членів Т-ва. В оживленій дискусії над діяльністю Т-ва за минулий рік і його завданнями на майбутнє підкреслювали бесідники особливо конечність збільшення збіркової акції і підвищення інвалідських рент, які на теперішню господарську скруту є рішуча за низькі. Дискутували також над будовою Дому Українського Інваліда. На прикінці нарад вибрано новий виділ. Вибір був одноголосний. Головою товариства вибрано на далі посла Палійва. Щоби Товариство могло поспішити нашим інвалідам з видатнійшою помочею, треба, щоби свідоме громадянство збільшило свою жертвенність на ту ціль.

— **Посмертна згадка.** Дня 1. березня 1930. помер в Завалю, повіт Снятин господар Ілля Боднарук с. Николи. Покійний був взором чесноти і свідомости, був основником і покровителем місцевої читальні; за Його приводом викупили місцеві громадяни коршму і замінили її на читальню. Останніми роками як церковний старший брат причинився в значній мірі до відновлення місцевої церкви. Був також передплатником і щирим прихильником „Народної Справи“. — В Бабинцях коло Кривча вмер 6.III. Василь Гуска с. Костя, щирий працівник в культурно-освітних і економічних установах, пильний передплатник „Народнїо Справи“. — В Мостищах, пов. Калуш умер блп. Григорій Мостовий, свідомий і тверезий громадянин, діяльний по культурно-освітних установах і в кооперативі, пильний читач „Нар. Справи“. Честь памяти Покійників.

— **Скарбова палата** („ізба“) в Тернополі має бути утворена з днем 1. квітня.

— **Кому припаде спадщина 10 тисяч долярів?** В 1918 р. згинув на західному фронті, як вояк американської армії, Михайло Бабих (здається Бабич). Він був обезпечений на десять тисяч долярів і тепер американський уряд шукає його спадкоємців (жінки, дітей, свояків). Вступаючи до американської армії, Бабич подав, що походить із села Хотячів, повіт Володимир Волинський. До Америки приїхав в 1913 р. на кораблі „Цар“. Уряд пошукує в першу чергу жінки погибшого, Анни, але можуть зголошуватися й дальші свояки. Зголошуватися до Warszawa, Wierzbowa 1. Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Wydział Konsularny do l. cz. K. II. 848/1930.

— **Загарбують.** В селі Надорожна, пов. Товмач наважилися місцеві латинники забрати площу призначену на цвинтар, власність місцевої гр.-кат. парохії. На цій площі задумують латинники будувати свій косцьол чи каплицю і вже навіть навозили були будівельний матеріял. Місцеві парохіяне-українці, обурені цею нахабністю повиносили увесь будівельний матеріял поза межі згаданої площі. З тої причини ведеться тепер у селі поліційна тяганина. Сподіємося, що українські громадяни Надорожної зуміють однозгідно стати до оборони свойого слушного права і бажаємо їм найкращих успіхів.

— **Чи і кооперативи небезпечні?** В Бучачі відбувалися дня 4.III. Загальні Збори щаднично - кредитової кооперативи „Праця“. Нараз серед нарад зявився на салі місцевий комендант поліції Пекарж і зажадав від предсідника Зборів пояснень, що то за Збори. Відтак вийшов а пів години пізніще вернув на салю враз з підкомісарем поліції Стефановичем і 10 узброєними поліцаями. Згаданий підкомісар покликуючися на якийсь розпорядок старости приказав опорожнити салю силою. Управа кооперативи внесла в тій справі зажалення до міністерства внутр. справ, а проти старости і згаданого підкомісаря внесено до Прокуратури карне донесення за надужиття влади.

— **Український Добродійний Комітет у Львові**, що по розвязанню польською владою Комітету Допомоги Політичним Вязням, опікується українськими політичними вязнями, подає за час від 20. III. 1929 до 31. XII. 1929. таке звідомлення: Комітет мав із пожертв в краю і за границею приходи 15.499·65 зол., розходів 13·377·86 зол. Касова готівка в дни 31. XII. 1929 — 2.121·79 зол. Супроти того, що Добродійний Комітет окрім опіки над політ. вязнями займається ще й несенням допомоги людям, які не з власної вини впали в нещастя, а також тому, що число політичних вязнів є досить значне, отже й видатки комітету мусять бути великі, взиваємо усіх українців складати при кождій нагоді пожертви на цілі того Комітету. Адреса Комітету: Львів, Руська 3. II.

— **Пожертви на добрі цілі.** На весіллю Д. і А. Лівіновських в Теребчицях зібрав весільний дружба п. П. Галущак 5 зл. на народні цілі. — З нагоди хрестин у господаря Гомбаля в Чачові (Лемківщина)

Читання з історії України (ч. 60)

Битва під Жовтими Водами.
(Від 4 до 8.V. 1648).

Ми розказали, як реєстрові козаки, що були вислані разом з поляками проти Хмельницького, перейшли на його бік. Це сталося рано 4. травня 1648 р. Польський табор був недалеко, так, що поляки бачили, як реєстрові гнали на перед, але спершу думали, що вони хотять прилучитися до польського табору. Та коли побачили, що вони всі зайшли до козацького табору і там їх запорожці радісно витають, остовпіли. Одні зачали лютитися, другі перестрашилися. А драгуни почали перешіптувати між собою: „Що ми зробимо тепер? Таж ми також українці!“ Молодий Потоцкі і комісар Шенберґ зібрали польську старшину і стали радитися, що робити. Врадили, що треба вислати до старого Потоцкого вістку, що реєстрові перейшли на бік запорожців і що тому ждуть на більшу поміч польського війська. І вислали якогось Яцка Райського з листом до польського гетьмана Потоцкого. А самі перенесли свій табор назад за річку Жовті Води, щоби бути безпечнійшими. Там укріпилися і ждали, що буде. Тоді козаки посунули свій табор вперед, над річку і почали зрідка перестрілюватися з гармат. Поляки гадали, що козаки бояться нападати, або не мають амуніції, і стали набирати відваги.

Реєстрові козаки переходять під Жовтими Водами на бік Хмельницького.

Вони не сподівалися, яку штуку втне їм Хмельницький. Їм і не снилося, що Хмельницький порадив татарам зайти поляків з заду і татари так зробили. Коли Тугайбей почув гук гармат, вислав ватагу татар на польський табор. Була темна ніч і татари підсунулися під сам табор ззаду і стали, а до Хмельницького післали гонця, що вже готові.

Раненько 5 травня Потоцкі, не бачивши татар, казав виступити драгунам з табору в поле і приготовитися до нападу на козаків. Драгуни вийшли й уставилися в чотирокутник.

Тоді в козацькім таборі заграли труби і військо уставилося в лави. Хмельницький виїхав на коні і промовив приблизно тими словами:

— „Лицарі молодці, славні козаки-запорожці. Прийшла година постояти за віру і за правду. Сам Господь поможе вам! Сміливо стійте проти гордовитої сили ворогів. Не лякайтесь нічого! Бо чого маєте лякатися? Того піря на шапках? (Бо драгуни мали піря на шапках). Чи ваші батьки не били їх? Згадайте, ту славу наших дідів! Виж з ними одного дерева вітка. Добудьте слави лицарської на віки! Хто за Бога, за того й Бог!“

Зараз упав приказ і козаки бігцем кинулися з табору, перебрили потік і кинулися з страшним криком на польський табор. Потоцкі рушив проти них з піхотою і драгунами. Заревли гармати. Аж тут раптом ззаду почули поляки крик: „Алла! Алла!“ Це летіли на них татари, почувши крик козаків.

Поляки опинилися в двох огнях — а тут ще й нове лихо! Драгуни-українці завернули і замісць напасти на козаків, напали на польську піхоту. Піхота зовсім отетеріла й пустилася втікати, завертаючи гармати.

Молодий Потоцкі тримався добре і почав лаяти свою шляхту: — Не будьте вівцями і боягузами! Ліпше згинути, ніж утікати. Тож

зібрано квоту 11 зол. 30 сот. на „Рідну Школу". — В Рогізні на весіллю В. Скоциляка зібрав п. В. Береза квоту 6·50 зол. і переслав їх „Рідній Школі".

— Фармери — Українці із містечка Паркерву Саск в Канаді заколядували за почином П. Березного квоту 56 долярів, з якої 42 дол. обернули на будову читальні в тому містечку, а квоту 14 дол. розділили на народні цілі в Старому Краю так: 5 дол. на Інвалідів, 4 д. на політ. вязнів, 1 дол. на редакційний фонд „Нар. Справи" і 4 дол. на инші добрі цілі. Дуже гарно, що й братя за морем памятають про рідний край.

— Нещасливі випадки при праці. В Копальні „Дуброва" в Тустановичах згинув через нещасливий випадок робітник В. Свірж. — В тартаку в Дрогобичі згинув робітник Іван Дума зі Снятинки.

— Ножі в роботі. В Загірю, пов. Львів побилися 7. березня місцеві парубки так, що Дмитро Остапяк і Іван Климкевич впали трупом, а третий Олекса Балицький вмирає в лічниці. Чи треба аж так дико робити між собою особисті порахунки?

— Дикі люди. Аматорський гурток з Библа, пов. Перемишль відогравав оноді представлення в Грушатичах, пов. Перемишль. Нараз вдерлася на салю ватага безтямно пяних місцевих галабурдників (в більшости старших господарів); розігнали представлення повибивали вікна і знищили ціле урядження читальні.

— Безробіття. В Польщі зареєстровано в дні 6. березня ц. р. 300 тисяч безробітних. Розуміється це число відноситься лише до кваліфікованих фабричних робітників. Коли би дочислити ще усіх некваліфікованих, т. зв. денних робітників сільських і міських, що тепер не мають заробітку, то число безробітних збільшиться у двоє або й троє. — В Німеччині начислено в січні ц. р. півтретя міліона безробітних. Безробітних й далі бистро прибуває. На кожде вільне місце зголошується пересічно вісім робітників. До такого стану довели вічні рабунки безборонної Німеччини побідними державами.

— Голод—пан. В Познані став собі один безробітний 40-літн. Скочиньскі перед склепом з музичними інструментами, виймив камінь з кишені й кинув ним з усеї сили в велику дорогу склепову шибу, так що шиба розлетілася в куски. Безробітний не втікав, лише спокійно стояв на місці, аж доки не прийшов поліцай. Тоді сказав Скочиньскі: Добре, що берете мене до арешту, я не маю куска хліба на вечерю, а в арешті дадуть бодай трохи попоїсти і буде де переспатися. От, до чого доводить нужда.

— Вибив цісарського внука. В Кенігсберґу (столиця Східних Прус) потрутив один робітник на вулиці якогось панка. Прийшло до сварки і робітник дав панкови два рази в лице. Той подав робітника до суду і тоді показалося, що цей панок є сином б. престолонаслідника а внуком б. німецького цісаря Вільгельма. Робітника засудили на півтора місяця вязниці.

— Нові книжки, що їх варто прочитати „По рідному краю". (Подорожні враження і зцмітки) видання друге, доповнене. Накладом М. Таранька, Популярна Бібліотека ч. 1. у Львові, вул. Зіморовича 3. — Це гарні описи наших українських історичних місць, а написав їх Дмитро Дорошенко, професор історії і відомий український діяч, що був у 1918 р. українським міністром заграничних справ.

„Сила волі" повість І. Филипчака з купецького життя. Накладом видавництва „Русалка".

— —

ЩО В СВІТІ ЧУВАТИ?

На Україні

почався в Харкові процес проти українських інтелігентів і свідомих селян, що їх більшовики підозрівають в тайній змові і змаганнях до незалежности України. Процес відбувається в великій салі харківського театру. На лаві обжалованих засіло 45 українців. На салі повно аґентів черезвичайки і комуністів, навмисне змобілізованих, аби витворювати ворожий настрій до обжалованих. В окремій льожі засіли представники заграничних держав.

Само відчитування акту обжалования тягнулося впродовж трьох днів. Усі закиди прокуратора побудовані на доносах, здогадах і брехні аґентів. Велика більшість доказів вини — це виссані з пальця небилиці. Тому то черезвичайка вживає всіх заходів, щоби очернити підсудних. Черезвичайка сподіється богато по свідках, які мають уже цілком „докладно" ствердити вину підсудних. Розуміється, що ті славні „свідки", це самі провокатори і шпіцлі.

Після відчитання акту обжалования почав суд переслухання підсудних. Перший відповідав на запити професор Єфремов; він відповів предсідникови: **„Так, ми хочемо незалежної української держави".** На запит предсідника, чи правда, що обжалований піддержував повстанців, які боролися з більшовиками, відповів проф. Єфремов: **„Так, це правда."** (Так пишуть заграничні ґазети).

Дальші подробиці процесу поки що невідомі. Помимо того, що до оборони обжалованих зголосилося 15 найліпших українських адвокатів, панує загальне переконання що обжалованих **вже давно засудила черезвичайка на смерть**, а цілий теперішний судовий процес — це лише комедія для агітації, а також для того, щоби знущатися над обжалованими.

На Україні тепер пекло.

Більшовицька влада орґанізує ватаги з неробів і грабіжників і посилає їх грабити мирне населення. Всіх мусом тягнуть до комуни. По селах відбуваються жахливі сцени. Одні селяни з розпуки кидаються голіруч на грабіжників і гинуть від їх куль, другі завдають собі смерть аби не дивитися на таку руїну. Дуже богато селян з пограничних сел втікає через кордони до сусідних держав. У прикордонній смузі що день чути крики, плач і стогін мордованих селян і стріляннину більшовиків.

Деякі утікачі кажуть, що за пару місяців зачнеться там щось страшне, чого ще на світі не бувало, бо нарід доведений до одчаю.

Індії

беруться до боротьби за освободження свого великого краю і то з чимраз більшим завзяттям. Недавно арештувала англійська влада індуського діяча, Пателя, та індуси на приказ свого народнього провідника Ґандія запротестували проти цего арештовання загальним страйком. Всі склепи замкнені, вся робота стала. В місцевости Сабарматі, де мешкає Ганді, зібралося величезне число свідомих індусів і зробили там свій табор. Коли їх зібралося вже понад сто тисяч, тоді Ганді рушив з ними походом в глибину Індії. Всюди, куди приходить ця армія Ганді, індуси витають його урочисто, і прилучуються до цего невиданого походу. Англійці ще не рішилися, що мають робити з цим походом, бо індуси йдуть мирно і не проливають крови, бо так наказав Ганді. Цей індуський апостол свободи має 70 літ і живе тільки зернами рижу та овочами. Він сподіється, що англійці його арештують, а на цей випадок він уже назначив свого наслідника, який дальше мавби вести боротьбу, аж доки англійці не заберуться з Індій. Коли не поможе те, що індуси перестають платити податки і не слухають розпорядків Англії, то зачнеться кровава збройна боротьба, якої ще світ не бачив. Ганді проголосив, що ніодин індус не сміє почувати себе громадянином Англії, тільки громадянином Індії і за свою землю має віддати все, хочби й своє життя. Це підписали всі окружні індуські збори і конґреси і заявили, що вже ніщо не здержить їх від боротьби за свободу індуського народу.

В Бельгії

сталася важна новина. Ми вже писали, що Бельгію заселяють два народи: вальони і флямандці. Вальони це французьке племя, а флямандці ґерманське, споріднене з німцями. Та хоча флямандців є більше, ніж вальонів, то вальони доси тримали верх над флямандцями. Аж по війні флямандці зачали впоминатися за свої права і загрозили, що як не дістануть у своїх землях автономії, то відірвуться від Бельгії і утворять свою державу. Довго опиралися вальони, але нарешті побачили, що нема способу, бо флямандці свідомий народ, і пішли на уступки. В округах, заселених більшістю флямандців, увели флямандську мову, як урядову, а вальонський (французький) університет в місті Гандаві перемінили на флямандський. Це ухвалив бельґійський парлямент майже одноголосно і поділив Бельгію на дві автономні провінції: вальонську і флямандську. Але бельгійці це культурні люди, вони розуміють, що і їм буде краще, як будуть жити з другими народами в згоді і дадуть йому те, що йому слушно належиться. Та хочби й не були культурні, то мусіли би це зробити, бо тут упімнувся за свої права свідомий нарід, що був готов на все, аби здобути свої права. Свідомість і єдність завжди дають побіду.

Про більшовицький уряд

пише тепер цікаві річи французький письменник (родом румун) Панаїт Істраті. Він сам є з переконання комуніст і тому перед двома роками запросили його більшовики до себе, щоби показати йому свої порядки. Думали, що він огляне те, що йому покажуть, а потім напише про більшовицький уряд прихильні статі в своїх книжках і в газетах. Але цей письменник був справедливий і оглядав не тільки те, що

бачите, що все одно вже не вирватись нам із кігтів ворога! — Шляхта опамяталася, замкнула себе чотирокутником з возів і почали відстрілюватись.

Так минув цілий день. А рано 6. травня (ст. ст.) напали козаки знову на польський табор з усіх боків. Поляки боронилися завзято цілий день, аж коло 5-ої години по полудні потратили сили, бо нічого не їли і не пили, а тут ще люнув дощ. А поміч не надходила, бо того Яцка переловили козаки в степу, відібрали лист і тепер показували його з далека полякам, сміялися і казали: „Панове! Піддайтеся на ласку хлопів і козаків!" Виїхав і Хмельницький до самих польських возів і закликав: — „Панове, не губіть себе марно! Ви в моїх руках! Я не буду вас топити в крови! Вишліть когось, робити умову — доки ще не прийшли татари"! (Бо татари того дня сховалися десь іззаду).

Поляки послухали й вислали до козаків шляхтича Чарнецкого. Хмельницький привитав його чемно й запросив на обід та щиро гостив, але про умову не згадував. Аж на другий день сказав: Пане Чарнецкі, мені не треба з вами умовлятися. Віддайте мені ваші гармати а самі йдіть собі спокійно до дому!

Це переказав Чарнецкі до поляків і вони так зробили, щоби рятувати життя. Лишили козакам свої гармати й завернули на Україну, лишаючи Чарнецкого в козаків. Козаки рушили за ними, але спокійно, не стріляли ні не надапали.

Так пройшли поляки три милі і 8. травня опинилися в Ярі, серед ліса Княжі Байраки. В тій хвилі закурилося перед ними і залунав страшний крик. То раптом напав на них Тугай-Бей з татарами і не зважаючи на те, що Хмельницький обіцяв полякам, пустити їх живими, почали татари убивати шляхту. Тай козаки перебігли поляків і почали звалювати дерева, аби не міг ніхто утікти.

Поляки пробували ще оборонятися, обкопалися валом і відбивалися шаблями й колами. Але татари пройшли через вал і за хвилю взяли всю шляхту в полон. Зловили і молодого Потоцкого, що вже був тяжко ранений. Козаки окружили його вартою й говорили: „Бідний пане Степан, не попав небоже на Запороже, не знайшов гаразд шляху!" Полонили ще Шенберга, Сапігу і инших польських старшин, що остали в живих. Потоцкі вмер на другий день від ран.

(Дальше буде).

йому показували, але і те, що перед ним старалися затаїти. Переїхав цілу Росію і Україну і майже всі більшовицькі републики, а коли знову вернувся до Франції, тоді оголосив цілому світови, що всі хвальби більшовиків неправдиві і що в їх державі панує велика нужда і несправедливість. Розуміється, що більшовикам це неприемно, бо цілий світ вірить тому письменникови, коли він сам, хоч і комуніст, пише зле на своїх приятелів.

В Чехословаччині

святкували чехи 80-ліття уродин свого президента Масарика, та і це свято не обійшлося спокійно. Місцями комуністи протестували проти того святковання і билися з поліцією. В Середі на Словаччині і в Шенбурґу на Моравії впали трупи і ранені.

Політичні новини в Польщі

В соймі кружляють поголоски про недалеке закриття соймової сесії на домагання послів з „одинки“, що не хочуть допустити до нарад над виборчими зловживаннями і самоврядними законами, що як раз тепер приходили на чергу.

В сенаті зложив український сенатор Троян в імени всіх українських сенаторів рішучий протест проти плянованої нової кольонізації українських земель військовими кольоністами.

У пізнішій дискусії в соймі, проект цей на рішучі домагання українських і білоруських послів усунено з порядку нарад, а коли над тим за кілька днів знову почали радити, українські посли на знак протесту вийшли з салі.

В соймовій конституційній комісії висунув один вшехпольський посол проект на обезправлення непольських народностей („меншостий“) підчас війни. Цей панок пропонував між иншим скасувати в часі війни сойм, а замість сойму малаби урядувати лише якась комісія, зложена з самих поляків. Цей людоїдський проект, що хоче повного обезправлення в часі війни міліонів громадян не-поляків, стрінувся з величезним обуренням всіх українських і білоруських послів.

В сенаті, підчас нарад над буджетом міністерства внутр. справ, виголосив український сенатор Децикевич велику промову, в якій докладно представив усі переслідування і кривди українців під Польщею. В закінченню своєї промови сказав сен. Децикевич, що даремні усі намагання й пляни наших противників. Вони можуть лише ослабити нас, але рівночасно мусять ослаблювати й себе, бо знищити нас цілковито уже тепер не зможуть.

Дальше промовляв при буджеті міністерства почт і телеграфів сен. Бараник, протестуючи проти кривдження українців у львівській дирекції почт, подаючи дуже яскраві приклади.

Сен. Кузьмин промовляв в обороні переслідуваних податковими урядами дрібних сільських ремісників і домагався, щоби урядників, які нарушили декрет з 7.VI. 1927 (про звільнення дрібних сільських ремісників від промислових податків) потягнути до відповідальности. Також протестував сен. Кузьмин проти переслідування українських кооператив.

Президент міністрів Бартель виголосив в сенаті промову, в якій осудив остро цілу парляментарну систему правління, сказав, що сойм, це вже перестаріла установа, що посли нічо не роблять і не вміють робити, тільки беруть пенсії і таке инше. Далі говорив Бартель, що треба державну раду вибрати в інакший спосіб і на инших засадах, як дотеперішний сойм, говорив також, що треба конче збільшити права президента держави. Проти цеї промови премієра остро виступив польський сенатор (з П. П. С.) Струґ, кажучи, що сенат не обовязаний слухати моральних наук премієра і проти того протестує. Ця суперечка сенату з головою міністрів прискорила димісію теперішніх міністрів.

В соймовій земельній комісії промовляв посол др. Баран в обороні переслідуваних лісовими приписами селян, власників малих лісових парцель.

Після дискусії над тою справою, ухвалено візвати уряд, аби видав нові приписи, що хоронилиб селян перед тяжкими лісовими карами й драчками. Говорив також про те, як відносяться до українців при польськім війську.

Сенатор др. К. Троян говорив про упослідження українців у судівництві. Перед війною була в Галичині майже половина судіїв-українців, а нині нема і пятої частини. Не всі судії-поляки знають українську мову, а це в суді конечне для справедливости присуду, коли підсудним є українець.

Сенатор др. Макух домагався реґуляції рік і потоків у Карпатах, бо рік-річно терпить населення через виливи вод величезні шкоди. Також говорив про лихий стан доріг у Східній Галичині.

Сен. М. Галущинський виголосив довгу промову про брак і упослідження українських шкіл.

В пятницю (14/III) голосував сойм над внеском недовіря міністрам Присторови і Червіньскому. Недовіря ухвалено великою більшістю голосів, і тоді премієр Бартель і всі міністри вийшли зі салі й поїхали до будинку президії ради міністрів, де ухвалили, що приеднуються (солідаризуються) з тими двома міністрами і всі подаються до димісії. Які будуть нові міністри, про це ходять ріжні чутки.

Перед голосованням над внеском недовіря міністрам Присторови (мін. праці і сусп. опіки) і Червінському (мін. освіти) виголосив посол Д. Паліїв промову в імени Українського Клюбу. Він говорив при близно так: Для нас українців зміна міністрів чи цілого уряду не має значіння, бо хотяй зміняються особи, але політика кождого уряду супроти українців однакова і всім відома. У всіх справах: шкільних, церковних, адміністраційних, земельних і инших ведуть усі уряди супроти нас однакову політику, яка нас тільки кривдить. Тому українські посли голосують за недовірям міністрів.

Ов! Ти приріс...

У млині стоїть чоловічина на вазі, зажурено головою покивує, рахує тягарці.

— „Ви дядьку мою тару маєте, гляджу здивовано, перед літами і я важив 82 кґ.“ — кажу до нього.

— „То небогато!“ він мені відказав недбало, перед літами я важив 90 кґ., а тепер чомусь надпало.

— „Ви мабуть тютюн курите і горівку пете, що втратили на вазі“. — „І ми куримо і горівку пємо“, вмішалися в розмову, ще два молодці. — „Побачимо, чи ми дещо на вазі приросли, бо я важу 73 кґ., а цей 70“, — так собі говорили.

І справді поважилися і втрату мали перший 4., а другий 5 кґ., та поставали, головами покивують, на мене глядять.

Ахи, ахи, один кашляє, другий за ним басом бере, а у грудях кожному грає, наче бочку мази везе.

А цей перший циґару ліпить завбільшки, як голубець, і при тім сопе здорово, як який старець.

— „Скажіть дядьку причину нашої втрати на вазі, та чи курите, тютюн цей, це уже кінець світови буде, що він такий дорогий“.

— „А та горівка то не для бідного селянина, на неї уже грошів нема, прийдеся нам марно загибати, бо наша голова без неї, як сирота“.

Жаль мені стало тих людей, що нищать здоровля горівкою і тютюном, житя собі вкорочують і докладають на це майном.

Тому я кажу: „Ви люде милі, ваші нарікання є не справедливі. Покиньте тютюн і горівку пити, тоді будете зовсім краще жити“.

— „Ов! Що це за житя не пити і не курити, чи це приємність лише бульбу їсти?“

— „Приємність, я їм відказую ви її не знаєте зовсім, горівкою і тютюном затроїлися, як хробак, що вліз у хрін. Та трутина вам світ заслонила, у вас кращих думок нема, лиш коби випити і покурити, бо у ваших головах царить темнота.

З цеї трутини хісна немаєте лише є втрата одна, за гроші що на неї видаєте, зроджується у вас флеґма і глупота. Тому ви на вазі втратили і на майні, та свій вік калатаєте в недостатках і біді“.

А що наші люде забогато курять і пють це не є новина, тому світ знає що горівка і тютюн наробили уже нам неодного зла. Наші батьки марно зі світа сходять, не лишивши блага, у спадщину лишають синам горівку і серед села коршмаря. Наші оселі покулені горбаті як від якої біди, по хатах увихаються і висвистують нам свої пісні наші вороги. Ми їм належно опертися не можемо бо **ота трутина**, нам світ заслонила і насильно нас звела до ступня раба“.

— „Буде! Не говори більше!“ обізвалися тих чоловіків три, бачимо що просвітою бавишся, — тепер підожди! Ставай на вагу а ми переконаємося, чи правду говориш, бо ми по мові пізнали, що не пєш і не куриш. Чи маєш ту вагу 82кґ. що ти хвалишся, чи може дещо на вазі втратив подібно, як ми, а може ти з нас кпишся?“

І гейби насилу мене зважили. рахували міркували і на 94 кг. на тяглий!

— „Ов! Ти приріс небоже!“ усі крикнули враз!

Правду говориш дядьку! Га! Що за наші гроші видані на тютюн і горівку лишаєся нам флеґма і глупота.

Написав **Олекса Крит** з Фирлеївки к. Красного.

Війна горівці!

Протиалькогольна боротьба дає дуже добрі наслідки в Городенщині. Кружки „Відродження“ потворилися або потворяться в найкоротшім часі в таких громадах: **Чернелиця** (де 500 люда по відчиті проф. Міхняка зареклися пити горівку), **Потечиська** (150 членів), **Серафинці** (470 членів), **Вербівці** (119 членів), **Олієва Королівка** (95 членів). Статути „Відродження“ підписали громади: „Семаківці, Городенка, Фільварковий Кут, Тишківці, Глушків, Котиківка, Торговиця.

На Зборах делеґатів читалень у Городенці 18. II. ухвалено резолюції, що при кождій читальні городенської Філії „Просвіти“ має засноватися кружок „Відродження“ і що всі забави, які відбуваються в Читальнях, мають бути без альколів. Також всі инші установи взивається, щоби при вечерницях обходилися без алькоголю. Деякі о. парохи (як о. Корбутяк в Торговиці і о. Лабач в Олієві Кор. і инші) дуже ревно працюють для тверезости своїх парохіян.

Також в **Рогатинщині** люди горнуться до тверезости. Село Дібринів було відоме, як пияцьке, а тепер тверезе, коршма опустіла, в селі спокій, аж любо. Подібно в громадах: Бабухів, Пуків, Бибинці, Фрага, Стратин, Виспа, Григорів, Заланів. Явче. Там є вже кружки „Відродження“, народ присягає не пити горівки і село наче робиться инше, краще, як перед тим.

Відрадні вісти про тверезість надходять і з инших околиць. В Саранчуках пов. Бережани 750 люда присягло в церкві проти горівки, в Жулині пов. Стрий 44 люда, в Шульганівці пов. Чортків 11 люда.

30. січня було в Журавні н. Дністром велике протиалькогольне віче. Промови зворушили деяких піяків до сліз. Віче взиває всі читальні і кооперативи, аби ширили між людьми тверезість і представляли всім, яку шкоду терплять люди від алькоголю.

Дуже радує нас, що наші села відрікаються тої отруї, яка нищить здоровля й руйнує спокій у родині і в громаді. Якби всі ми були вже тверезі, то не так виглядалиби ми нині.

За всякими порадами в справі протикоршемних голосовань (плебісцитів) і заснования кружків „Відродження“ звертатися на адресу: „Відродження“, Львів, ул. Ґродзіцких 4. III.).

—o—

Що чувати в нашім селі

„Час грізний“. Деякі люде просять нас о всякі поради і прислуги, а на кінці пишуть так: „Передплати ще не вислав, бо **час грізний**, але вишлю пізніше“. — І показується, що такий чоловік залягає в нас з передплатою від кількох місяців і ще більше. **Це вже несовісність,** щоби за ґазету не платити той один золотий на місяць і ще до того просити нас о всякі поради, які вимагають часу і коштів. Чи для нас час не грізний? Подумайте собі, щоби то було, якби так кождий поступав: ґазету читав, поради просив, а передплати не платив... Чи ми моглиби тоді що робити? Знаємо, що час грізний, але сумлінний передплатник, який шанує свою ґазету, може заощадити на місяць один золотий і вислати передплату, хочби був і справді дуже убогий. Бо чейже инші передплатники не богатирі, але якось стараються вирівнати довг. Заявляємо, що як дістанемо який лист з просьбою о пораду, то дивимося в книги, **чи той чоловік є нашим передплатником і чи точно платить.** Як ні, то на лист не можемо відповідати, хочаби і значок був, бо старчить нам заледво часу на відповіди тим, що є совісними передплатниками. Просимо це взяти під увагу.

—o—

Добряни, повіт Стрий. Як згадувалось свого часу в „Народній Справі“ село Добряни не спить. Оден дописувач з нашого села описав уже був стан і життя нашого села. Згадав між иншим: що заложено кружок „Рідної Школи“ і Сільського Господарв“ і инші: (Т-во „Просвіта“ істнує вже 25 літ), Я від себе побажавби, щоби Виділи згаданих кружків ще краще, оживили свою діяльність і щоби зверталась до виділів філій тихже кружків в Стрию по вказівки. Кружок „Рідної Школи“ в грудні 1929 р. перевів — що правда — (без помочі повітового Кружка) плебісцит за введенням укр. мови навчання в школі в Добрянах бо тепер вона утраквістична. При тім треба завважити, що такі плебісцити повинен започаткувати круж. „Р. Ш.“ в Стрию і по инших селах. Гарним явищем в нашому селі є і це, що підчас різдвяних ферій місцеві студенти урядили „Тиждень популярних (приступних) викладів“ і кличуть всіх товаришів студентів, щоби підчас всяких ферій уряджували такі виклади на селах бо такі відчити освідомлюють селян. Нарід стане свідомий і більше жертвенний на народні добродійні цілі, люде скорше зачнуть святкувати без алькоголю і менше будуть видавати на ріжні непотрібні річи. Найкращий приміром на це хай буде наше село Добряни. Село збудувало вже по війні ще один „Народній Дім“, заложило 2 склепи кооперативи. — (Тільки ще хорує, як і инші підмійські села, на панську мійську ношу. Ця ноша є нині найбільшим боляком підмійських сіл, — вона випирає з села нашу гордість, наші вишиванки, якими анґлійці і американці одушевляються).

І гарну суму зложило сего року на народні цілі.

1) молодіж і старші згуртовані в Т-ві „Просвіта“ заколядували на „Р. Ш.“	250·20 з.
2) Уряд гром. дав на „Рідну Школу“	200— „
3) Каса „Стефчика“ на „Укр. Інвал.“	50— „
„ „ на „Р. Ш.“	30 „
4) Зібрано на збірні листи „Р. Ш.“	32 „
5) „ „ „Просвіти“	8·75 „
разом	590.95 зл.

Крім цего члени круж. „Рідна Школа“ оподаткувались місячно по 20 сотиків. Думаю що якби всі наші села під Польщею дали лише по 300 зол., то наші установи краще виглядалиби.

А так моглоби бути, якби наші села освідомити відповідно. Якби інтеліґенція більше доложила труду і „обняла молодшого брата“. Наш дяк Дмитро Фтомин складає 2 зл. на „Рідну Школу“ і кличе всіх инших свідомих дяків зложити однорічний і новорічний святочний даток на „Р. Ш.“ (дяків у нас є понад 3·000)

Селянин.

—o—

Працюємо! Сурохів (до котрого належать два менші села Собятин і Конячів, творячи парохію) лежить над Сяном, біля Ярослава, найдальше висунений на захід, сусідуючий з польськими селами. Вже само положене вказує, що праця в такім селі дуже тяжка. Крім цего населення зубожіле, знищене війною, зарібків жадних. Але є свідомі люди, що працюють.

Читальню „Просвіти“ заложено ще перед війною в р. 1910, яко другу окрему читальню з великими перепонами тому, що вже довгий час істнувала Чит. Мих. Качковського. Через війну обі читальні спали. Аж в р. 1926 під впливом освідомлювання і великих заходів пароха о. Дуба В., війта Бориса І., п. академиків Дуба О., Макса А., і инших свідомих громадян відновлено Чит. „Просвіти“, а Чит. М. Качковського зовсім загинула.

По кількох місяцях заходами академиків і свідомих селян, утворено аматорський гурток, в котрім то бере участь не тільки молодіж, але й старші в віці до 50 літ, котрих то заслугою є, що Читальня істнує і дальше постепенно розвивається. Закуплено до тепер понад 400 томів книжок, пренумерується часописи, справлено ріжні одяги, декорациї, інвентар для Читальні і для вистав і закуплено прапор, котрий на Йордан посвячено. Гурток дає в році 10—15 вистав.

Читальня переводить ріжні збірки, котрі людність Сурохова з послідного щиро жертвує. За несповна рік (від 16.І. 1929 до 11.І. 1930) зібрано в Сурохові, Собятині і Конячеві на „Р. Школу“ „Просвіту“ і Укр. Інвалідів разом 252·79 зол. Це дає свідоцтво свідомости, карности і статочности села, При читальні ведеться просвітні курси, з котрих користають щоденно мущини і женщини на переміну. В селі передплачує около 40 людей „Народню Справу“. Крім читальні засновано касу Стефчика, Кооперативу споживчу, Філію Коопер. спож., Товариство „Луг“, котре заховуєся взірцево, робить часті вправи і готове кождої хвилі з помочею на случай огню, в додатку молочарню, котру тими днями маєся урухомити. За так гарну працю і жертвенність слава Вам Сурохівці! Не опускайте рук і охоти до дальшої праці, а маємо надію що Сурохів в короткім часі побудує свій власний Народний Дім, в котрім помістивби всі згадані товариства, а тим самим зменшилибися видатки не потребаби оплачувати кожде товариство зокрема за приміщення.

Сусід з за Сяну

(Увага від Редакції: В ч. 6. „Н. Сп ави“ була згадка про допис із Сурохова про якісь погані річи. Тут поправляємо, що не була це допись із Сурохова, тільки **з Ветлина** пов. Ярослав, а лише дописувач був із Сурохова, тому вийшла така помилка. Бо у Ветлині є кацапська Читальня і в ній і коло неї щось погане діється.)

—o—

Громадяни з Котова пов. Бережани нарікають, що з Бережан мав приїхати делеґат філії „Просвіти“ (в неділю 23. II.) але не приїхав. Просять, щоби так людей не зводити.

—o—

В **Янівці пов. Долина** ще урядує комісар, хоча вибрано війта (Юрка Божика) і ходили делеґації до староства. Дописувач взиває громадян Янівки, аби всі єдно вспоминалися за своє право, ще є такі, що противників які нас в ложці води втопилиби, називають добродіями. Як усе село єдно стане, то і війта затвердять.

—o—

Громадяни Ляшок Королівських пов. Перемишляни пишуть з признаннями про працю Д-ра М. Сеника, директора Окружної Молочарні, і жалуються, що його посудили таки свої люде в негарних вчинках, в які вони не вірять, бо знають, що Др. Сеник був совісний і дуже працьовитий діяч, всі громадяни переконані в його невинности. (**Увага**: В цій справі порадити не можемо, треба звернутися до Рев. Союзу).

—o—

Читальники з Іваня Золотого пов. Заліщики дякують щиро п. І. Шабатурі, що з Нюйорку прислав на читальню в Іваню 50 долярів. Дописувач взиває Виділ, щоби за ці гроші упорядкували салю і закупили книжок. Робота в селі йде пиняво, бо до читальні не дуже горнуться. Щастя ще, що нема жида в селі. Вартоби, щоби рада громадська ухвалила в буджеті датки на добрі народні цілі. Є рухливий Аматорський гурток під проводом І. Гандзюка (муж довіря „Н. Справи“), дав цего року кілька вистав. Вартоби, щоби село горнулося ліпше до освіти, так як колись, ще за о. Струмінського, коли було взірцем для сусідних сіл.

О. В.

—o—

Свідомі люде з Ільковичь пов. Сокаль нарікають, що кілька москвофілів - хрунів перешкоджують в освітній роботі. Нам дивно, як горстка хрунів може водити село за ніс! Треба свідомим людям збудити в собі стільки енерґії, щоби хруні не мали сили ні голосу. Нарікання в ґазеті нічо не поможе. Треба їх закасувати роботою на місці.

—o—

Августівка пов. Бережани. Сего року мали ми особливо урочистий Йорданський Святий вечір. Наш „спренжистий“ війт вибрався якраз на сам Свят Вечір в асисті ще кількох урядників в село фантувати за податки. Жалко було дивитися, як ці достойні мужі, замаєні пірям з подушок лазили хата від хати, проводжені „зичливими повіншованнями“ людий. Цікаво лишень, чому пан війт не вибрав собі на таке „уржендоване“ ще більш урочистого свята?

Громадянин.

—o—

В **селі Ощив пов. Грубешів** здеморалізована молодіж перешкоджує освітній роботі „Ам. Гуртка“ і кооп. „Згоді“ тай у селі робить бешкети. Чи уряд громади не має способу на батярську поведінку деяких людців?

Свідомий.

—o—

Залісє пов. Бучач. Наше село вже здається з бідою взяло шлюб. І хоч не такі вже ми дуже убогі і не найгірші між людьми, а всеж чогось усе нам іде як з каменя. Наші товариства доволі слабо розвиваються, хоч уже давно і істнують, а кооператива то вже таки зовсім була підупала; на 2000 зл. маєтку зробилося 1000 зол. манка. Може нова управа підвигне кооперативу з упадку. Найбільше шкодять кооперативі таки ніби свої. А тимчасом на село паде одна біда за другою, то підвишка асекурації, то драчки на якусь дезинфекцію, на якісь таблички стовпи, дороговкази... А тут у селі за гроші хоч гинь, так тяжко. Заробітків ніяких, збіже дешеве а на тютюні торік люде так „заробили“ що довго попамятають: по 70 ґрошів від 1000 метрів доброго поля. Нема то як гандлювати з панами від тютюну! За те вже сего року ніхто не хоче й чути про тютюн. Най уже пани самі зароблюють по 70 ґр. Такі то наші гаразди. Але, гадаю що тої біди буде лише зо два роки. Бо потому — привикнемо...

Селянин.

В ДОПИСАХ ПИШІТЬ ТІЛЬКИ ПРАВДУ!

З Жабиня, зборівського повіта. Нема чим аж дуже похвалитися за ціле наше село, бо ще тут не всі зрозуміли, що то таке орґанізація і яку силу вона дає, але все таки годиться про дещо доброго згадати, бо досі і того не було. От вже пару літ утримується у нужденній церковній хатині наша кооператива, хоч є ще і одна жидівська і одна приватна крамниця. Вже кілька управ кооперативи боролося з браком орґанізації, а тепер борикається з тим-же лихом справник кооперативи Михайло Банадиґа, хоч і много неприємностей за се його стрічає. Він-же тепер і головує у Читальні „Просвіти“. Завдяки знов праці Осипа Банадиґи є в нашім селі приємний церковний хор. Його-ж працею і співпрацею Ілька Панчишина та Миколи Медведика відіграв читальняний аматорський кружок вже кільканайцять театральних вистав та доходами з них підтримав діяльність Читальні. Самаж читальня бідна найбільше тому, що не має відповідної хати та й тому що старші від неї бокують. Зате молодіж устроює корисні голосні читання і приличні забави. Слід читальняної роботи вже замітний, бо в нашім селі — де люде часописей не знали — є вже 12 передплатників „Народної Справи“, та є надія, що буде більше. Може і з наших деяких дівчат виросте нове поколіня свідо-

мого жіноцтва, але до того треба, щоби вони постійно просвічалися — читали і про красше життє думали. — Велику надію покладають наші воргаанізовані члени на громадянина Костя Медведика, завдяки якого завзятій праці повелося побудувати церковну цегольню. Всі чекаємо, що ся цегольня буде початком для будови церковно-народнього дому і то такого, щоби в нім знайшли приміщенне всі громадські установи а також саля для театральних вистав. Таке діло варта буде гідно помянути і відсвяткувати. Біда лише, що хоч на словах наші люди горівки не хвалять і знають, яка шкода йде від неї, але на ділі на всіх весіллях, що тепер відбувалися, таки горівка несогірше потекла. Спамятайтеся громадяне: закиньте лихе а поширіть, що добре.

Не-ворог.

—о—

З Яструбич пов. Сокаль пишуть, що від того часу, як коло Яструбич упав польський літак (осінню 1929) і хтось мав його острілювати, відношення поліції і староства до громадян заострилося, хоча кількох арештованих під замітом стріляння до літака, випустили по 6 тижнях на волю, бо показалося, що вони невинні. Староство заборонює аматорські вистави і навіть курс неграмотних, а поліція спеціяльно звертає увагу, що робиться в читальні і в „Лузі". Та громадяни не знеохочуються перешкодами і горнуться до культ. освітної праці.

—о—

З Руди пов. Рогатин пишуть, що там гарно розвивався „Луг", але тепер хтось відмовляє хлопців від „Лугу", так, що на Заг. Збори 15. II. прийшли лише кілька луговиків, а инші вистоювали попід вікна. Не гарно, це, що молоді хлопці в Руді не розуміють ще, як то гарно і корисно належати до такого Тов-ва, як „Луг" або „Сокіл".

—о—

Золотники пов. Підгайці ступає на добру дорогу і горнеться поволи до свідомости, 16 і 23 II. мав у читальні відчит укінч. богослов. І. Цимбала про шкідливість алькоголю й тютюну Люде, головно молодь, дуже захопилися відчитом і перестають пити. Тамошний дяк п. В. Заяць навчав людей, щоби перестали курити а з заощаджених грошей заложити касу. Це вже плянується. Тільки, щоби запал не остиг, але що рішили, це треба зробити.

Читальник.

—о—

В Ляцькім шляхоцькім за горячою намовою місцевого о. пароха люди перестають пити і вже половина весіль і инших оказій обходиться без алькоголю. Люди розуміють, що в цей скрутний час булоби злочином видавати гроші на горівку. І показалося що без горівки можуть бути весілля дуже веселі. Навіть 80-літні старики танцювали! (У В. Камінського на весіллю зібрано 14 зол на „Р. Школу"). Ідіть усі за приміром тверезих гостий і господарів.

—о—

Дописувач з Заліскої Волі повіт Ярослав. Кажете, що голова Читальні вмер, а члени сплять. Візьміться і збудіть їх добрим словом і напишіть до нас. Бо кождий, хто бачить зло, повинен сам старатися його усунути а не ждати на других. За це йому буде честь.

—о—

З Липи пов. Дубно пишуть, що в селі велике злодійство. Знову обікрали дві комори: в Андрія Ткачука й Наума Дмитрука. Треба виховувати дітей і молодіж у свідомости, то зникне злодійство.

———

Доп. з Осекрова (Вол.) Напишіть виразнійше, чи п. о. не хотів Вам видати справді Вашої ґазети?

———

З Броварів пов. Бучач пишуть, що уряд гром. не хоче видати „Лугови" сикавку, хотяй є на це ухвала ради громадської а „страж оґньова" не вміє з сикавкою обходитися, як то показалося підчас пожару 18. X. 1929. „Луг" добре розвивається, а в „стражи" є кілька люда музикантів. Думаємо, що як рада ухвалила, то начальник мусить видати „Лугови" сикавку. В селі є читальня Просвіти й Амат. Гурток, що дає гарні вистави.

———

З Болотні пов. Перемишляни пишуть, що в буджет були предложені позиції на ріжні наші цілі, але з тяжкою бідою вдалося ухвалити тільки 250 зол. на читальню, а решту відкинено, бо наші радні ще не всі свідомі, а є й сліпі. Згадується й про одного бувшого підстаршину Україн. Армії, який тепер сходить на манівці. Сумно.

—о—

З Чехови пов. Коломия пишуть про господарку одного асесора, що урядує за війта. Хоча є вибраний начальником Олекса Явчук, та Староство прихилилося до протесту асесора й він далі урядує, хоча ходила вже й депутація. Просять послів, занятися тою справою.

—о—

З Білковець повіт Зборів пишуть, що вибраний війт — українець вже став не тим. Аґітував у виборах за „единкою" а у всім заступається жидом Шмулем Фрідфельдом. Є кооператива і читальня, до якої о. І. Бабиляк дарував книжки, але на жаль в бібліотеці нема великого порядку. Поправтеся, панове. А ви, свідоміщі, не зражуйтеся тими людьми й працюйте далі.

—о—

З Пісочної пов. Жидачів пишуть негарні річи про уряд громади і про Кооперативу і про ще декого. Пишуть, що навіть поважні люде мають Йоська Блоха за тата, а в селі злодійство. Невже нема нічого доброго в Пісочній?

—о—

Гамарня пов. Любачів. Сільце це числить ледви кільканайцять хат, однак в останніх часах дає доказ, що і там люди зрозуміли вагу просвіти. Серед нинішних тяжких обставин збирають Гамарняне фонди на будову дому читальняного. З самопосвятою взялись до цього діла й довершать його. Аматорський гурток дає доказ цього, як найкраще. Дня 2. марта відограв цей славний молодий гурток з Гамарні в Жапалові штуку „Ой не ходи Грицю"... З сумнівом в душі ішов я на цю виставу. Здавалось мені, що перейде вона зовсім не вдатно. Тимчасом це вийшла заокруглена артистична цілість. З рухів початкуючих аматорів видний був великий вклад праці. Хома та Маруся були незрівнані у своїх ролях. Чудовий голос Марусі чарував попросту, тому заслужено збирала вона бурю оплесків. Радувалось серце, дивлячись на змагання до чогось кращого наших сусідів. Можна поґратулювати аматорському гурткові та його режісерові. Щасть Боже, сусіди, у вашій праці.

В. Б-р-д-ч з Жапалова.

———

Село Вичілки, бучацького повіту перед війною було мертве, бо в нім не істнувало жадне товариство, лишень була читальня Качковского, була корчма і жидівський склеп. По війні люди прозріли. Купили корчму до громади і корчму завалили, осталося тільки місце. Жид-склепар забрався до Монастириск. Тепер засновано у нас кооперативу „Єдність" і товариство читальню Просвіти і крім того є один склеп християнський і трафіка під зарядом українця. Село наше маленьке, всего 180 нумерів, господарів заможних мало, більша часть займається гончарством. Але минувшого року 1929 побудували ми гарну церков, 22 метри довгу і на це ми не мали ані сотика готівки, тілько за почином кількох визначних господарів і годиться згадати, що наш отець духовний О. М. Ґіль поніс не мало труду, нім зєднав людей до так великого діла. Дня 23.-2. 1930 було посвячення церкви у Вичілках при участи трьох священиків і старенького о. декана з Бучача, при чім взяло участь велике множество народу з околичних селів. В селі йде до ліпшого.

———

Плауча велика коло Зборова. Знайшлися свідомі люде, котрі зуміли розбудити село, що два роки дрімало, та загріти до нового життя. І так спочатку лиш в маленькіу гурті старого Виділу Читальні ведено приготування до якогось більшого діла. А дня 16. 2. 1930 р. відбулися загальні збори Читальні „Просвіта" ім. Т. Шевченка, на котрі явилися старші і молодші поважні господарі, хлопці та дівчата. Досить обширна хата була виповнена по береги, особливше признання належиться тут жіноцтву, котре своєю численною присутністю показало, що розуміє значіння орґанізації та праці для загального добра. По короткім приготуванню перевів загальні збори о. Михайло Юхнович, на котрих головою вибрано одноголосно многозаслуженого о. декана Волод. Присташевського, а до Виділу поважних господарів, хлопців і 4 жінки. Вписалося понад 50 нових членів. При кінці заг. зборів відспівано кілька пародних пісень, а закінчено піснею „Ще не вмерла". І так з дволітного сну пробудилося у нас нове життя, котре має вигляд на повний розвій та успіх, маючи молодого свящ. о. М. Юхновича та молодого-рухливого диріґента п. Дм. Палажія. Давби Бог, щоби дальша праця йшла в цім дусі, в якім започаткувалося, а доказом є це, що до двох неділь зросло число членів Читальні понад 100.

Учасник зборів.

Переписка і всякі поради

Дехто жадає від нас усяких послуг, приміром, щоби ми полагоджували справи в банку, в якійсь фірмі, або купували насіння й висилали, а навіть є такі, що просять, аби десь іти і купувати бляху на хату або гармонії до грання. Просимо зрозуміти, що редакція є на те, щоби укладати ґазету, а не бігати за покупками. З такими справами просимо звертатися просто на адреси тих фірм, ми посередничити не маємо часу ні змоги. Насіння сої чи инше, можна дістати в кооп. „Рій", Львів, ул. Собіського 28. Це вже ми нераз писали і туди просимо звертатися. Мимо найщирійшої охоти не моглиб ми в таких справах посередничити. Справді тішить нас, що наші передплатники тай не передплатники мають до нас таке довіря, але й повинні розуміти, що жадна редакція такими справами не займається, бо не може. **Можемо тільки уділяти порад (і то точним передплатникам), які не вимагають ходження до ріжних установ, бо нас не стати на те, щоби для цього тримати окремих платних післанців і урядників. При тім ще пригадуємо, що до кождого листа, на який має бути відповідь, треба долучити значок 25 ґр., а найліпше готову заадресовану коперту зі значком.**

З двох сіл пишуть нам, що при ухвалюванню буджету голосували проти українських цілий деякі радні-українці, коли навіть неукраїнці хотіли ухвалити даток на укр. ціль! Просто встид, що є ще такі темні хруні між нашими людьми, що самі себе бють по лиці перед чужими людьми. Але містити того не будемо, бо виродкам які ще тут і там трапляются, це не поможе. Їх хіба могила направить. Зрештою їх на щастя вже мало і вони не можуть пошкодити.

Допис з Сатова — нема адреси. Писано невиразно, на обох сторінках паперу, годі прочитати. Таких дописів не можемо містити. Так само писаний допис з Тараканова про коні і пчоли. Хто хоче мати відповідь, або хоче, аби допис був поміщений, мусить писати ясно.

Доп. з Поморян п. Зборів. Про справу, яка є в суді, не вільно нам писати в той спосіб.

Дописувач з Козина на Волині. Дописів непідписаних імям і прізвищем дописувача не містимо взагалі, бо не маємо жадної запоруки, що допис правдивий.

о. Ю. Іпьницький, Семигинів. Про гарний почин громади Жулин було вже поміщено в 5 ч нашого часопису з 2. II. 1930 допис із фотоґрафією кружка тверезости.

Допис з Корелич не містимо —був поміщений в „Праці". Хто посилає дописи рівночасно до противних нам ґазет, до того не можемо мати довіря

І. Л. Кросно п. Лютча. Віршів за гроші не містимо. Як вірш добрий, то містимо даром, а як невідповідний, то не помістимо і за гроші Ваш вірш це допись, напишіть звичайно, але як на когось пишете щось недобре, то мусите вгодитися, аби вас підписати в ґазеті. Напишіть виразно, як зачислити тих 10 зол., що Ви прислали.

І. Ф. Демянів. В дописі нема нічого злого, тому ми пустили її без підпису.

В. Равлюк, Орелець п. Снятин Оголошення містимо, належитість стягнемо з Вашої провізії.

Подорожний з Косова. Під такими дописами, в яких описуєте напад на себе мусить бути в ґазеті і Ваше імя. Напишіть другий раз.

Доп. И. Н. (?) Орава. Як можемо Вам радити, коли не можемо прочитати ані Вашого імени, ані назвища ані села? Треба писати виразно.

„Котюзі по заслузі" (доп. з Більча). Того не можемо помістити з причин правного характеру. (За таку допись мігби суд потягнути нас і Вас до відвічальности).

Складайте на памятник у Ґмінді!

Воєнна хуртовина 1914—1918 р. занесла богато наших людей далеко на захід до німецького містечка в Горішній Австрії, Ґмінду. Там у склєених на швидку руку бараках, протягом кількох літ коротало своє злиденне життя кількадесять тисяч українських селян, виселених силоміць із околиць, у яких велися бої. Із нужди і всяких невигод померли там десятки тисяч наших людий, що спочивають на величезному цвинтарі. Цвинтар цей вирішила недавно тамошня влада перемінити з весною ц. р. на міський город.

Щоби зберігти памятку воєнних страждань нашого народу, виклопотав Запомоговий Комітет для українських еміґрантів у Відні від громадського уряду в Ґмінді слідуючі уступки:

1) родини похоронених в Ґмінді покійників, можуть до 8 квітня 1930 зголошувати свої претенсії до власности нагробних хрестів і памятників, які без такого зголошення по упливі вище згаданого речинця переходять на власність громади Ґмінд.

2) родини похоронених на тому цвинтарі можуть перенести тлінні останки свояків на громадський цвинтар у Ґлінді, коли дістануть в старостві в Ґмінді дозвіл на ексгумацію і зложать приписані кошти.

3) на тому цвинтарі може бути поставлений спільний памятник для погребаних тамже, оскільки буде внесена до уряду громади Ґмінд відповідна просьба заосмотрева двома примірниками пляну дотичного памятника.

Тому що поставлення такого памятника нашим братам і мученикам, що спочивають на чужині, вимагає від нас національна честь і культура, утворився у Львові окремий комітет, для здвигнення памятника в Ґмінді. Головою комітету є львівський епископ-помічник, о. Др. Іван Бучко. Щоби сповнити як слід своє завдання, звертається згаданий комітет до усього українського народу в зазивом складати жертви на будову памятника в Ґмінді.

Жертви слати на адресу: Товариство Охорони Воєнних Могил у Львові, ул. Руська 3/II. (з дописком на памятник в Ґмінді).

Про кошового Сірка.

Гей, кошовий Сірку,
Де чорна долина,
Звідти вижидає
Мати свого сина.

Сину рідний, сину,
Сизий мій соколе,
Встань та подивися
На риднеє поле!

На степи широкі
Гаї та долини,
Що тепера сталось
З неньки України.

Сину рідний, сину,
Пора Тобі встати,
Бо між ворогами
Плаче Твоя Мати!

Я. С, з малих Дорогостаїв.

(Увага: Іван Сірко був кошовим Запорозької Січи, дуже хоробрий воїн, що воював з усіма ворогами України. Вмер 1. серпня 1680 р. і його могила є й до нині в селі Капулівці в Катеринославщині.)

До складу і прикладу.

Знов на протоколі.

Зайшов я собі з тим „радцов“ на біду та лихо, він все чигає на мене тай не сидить тихо.

Вчора знову присилає до мене „везване“: „Зараз проше пшийсць ту до мне, бедзе послухане“...

Я приходжу: „Слава Богу!“ а він ані слова. — „Що вам, пане? Може нині вам не служить мова?“

— „Ви, Іване, не жартуйце, ту поважна справа, ви мисліце, же я на вас юж не знайде права? — Цо такеґо ви пісалі в тей ґазеце своей? Же там якісь дябел чарни мял обліче мое?“

— Та писав я, пане радцо, нема що казати, тай писав усе поправді, не вмію брехати.

Як мав чорт обличе ваше, щож я тому винен? Він мені в подобі вашій снитись не повинен!

Та як вже він так приснився, дайте йому школу, тягніть його, а не мене, тут до протоколу!

Зрештою шукайте в книгах, чи таке знайдеться, щоб за це когось карати, що у сні верзеться.

Хіба вірите ви, пане, в якісь забобони, що ті люди, що так сняться, це справді демони?

Може й правда, то за те я невідповідаю, може й справді є дідьками усі „радци“ в краю?

— „Ге, Іване, ви фільозоф! Ви крenціць то знаце! У мне чарне, у вас бяле, завше спосуб маце! Але ви мнє уважайце, я вас еще злапев, як юж у вас естем дяблем, кедись вас подрапев!“

Так розлютився мій радца, в книгах став шукати, не знайшов нічо й нарешті мусів написати:

„Муві, же я естем дябел, але уройони, дотонд слово то слишалем тилько од свей жони! Отуж мислев, же то тилько фамілійна справа, можна за то збіць два ґарнкі, караць нема права!“

Прочитав я це, всміхнувся тай пішов із хати, з таким „радцов“ ще дасть раду

Іван Сорокатий

Покидайте шкідливу привичку курити!

В Лопушанах пов. Зборів заложили місцеві читальники клюб некурців, до якого пристало відразу 15 членів що зареклися на завжди курити. Та це не подобалося поліції, яка посписувала всіх членів, розпитує, хто то заложив і погрожує карами.

Почин тих читальників є дуже гарний і гідний похвали, але аби уникнути поліційних тяганин треба заложити в селі кружок Т-ва „Відродження“, яке бореться з горівкою, тютюном і прочими дурманами. Це товариство є статутове і ніхто його не сміє переслідувати. Після постанов закона про стоваришення, товариств нереєстрованих в старостві чи воєвідстві не вільно закладати, за це може бути кара. Хиба що, як це кажуть некурці із Лопушан, вони з жарту назвали пятьнанацять некурців „клюбом“, бо в дійсности ніякого клюбу не було.

По статути „Відродження“ і поради звернутися на адресу: „Відродження“ Львів, ул. Гродзіцких 4 III пов.

ПРО НУЖДУ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА

(Промова сенатора Кузьмина.)

Сенатор Кузьмин промовляв 8. III. при дебаті над буджетом міністерства рільництва. Промовець доказував, що знижка цін на хліборобські продукти не є головною причиною нинішньої скрути хліборобства. В 1923 р. ціни хліборобських продуктів були такі низькі, що треба було платити 400 кґ. жита за одну пару чобіт все таки не було тоді такої хліборобської біди, як сьогодня. **Головною причиною нинішньої нужди є політика всіх польських урядів** супроти українського селянина. Сенатор питає: що польський уряд зробив взагалі для піднесення хліборобської культури? Прецінь на терені всіх 4 східних воєвідств, заселених українцями, **нема ані одної української хліборобської державної школи.** Єдине поважне українське хліборобське Т-во „Сільський Господар“ було позбавлене якої небудь допомоги з боку того державного буджету, який спирається на податках селянина. Опісля сенатор переходить яскраві випадки політики державних і самоуправних установ, до справ українського хліборобства. Наводить випадок, коли зборівський повітовий виділ рішив приняти на посаду дипльомованого аґронома українця п. Охримовича, а повітовий староста на власну руку цю ухвалу знехтував і приняв поляка без жадних дипльомів. Говорить про діяльність ріжних комісій, покликаних на основі міністеріяльного розпорядку з січня, 1929., які мають опрацювати господарський плян для кождого повіту на 5 літ. До тих комісій не покликується фахівців з таких інституцій, як „Сільський Господар“ чи Кооперативний Союз, лише місцевих польських інтеліґентів, які не мають поняття про господарські справи. Слово „кредит“ для українського селянина не істнує. Він знає лише слово „лихва“.

Селянин ніколи не знає, кілько має платити і за що платити. Знає лише, що постійно має платити і все чигає на нього екзекутор. Екзекутор видає свідоцтво маєткового стану і платних здібностей селянина.

Село стало предметом експериментів екзекуторів, влізливих коминарів, наказних війтів і т. д. і не дивниця, що село того наступу не витримало.

Не витримало навіть 7 хлопських шкір. Опісля читає податкові звіти селян на доказ, що в одному дні інколи приходить до одного селянина аж 7 екзекуторів за ріжні податки, а кождий з них приносить накази платностий за податок, за проволоку і екзекуцію. Не дивниця, що в бюрі посередництва праці в Тернополі зголосилося на виїзд 9000 людей. Це починається масова втеча. Маємо право казати, що така господарська політика довела українського хлібороба в пропасть і маємо право жадати і домагатися, щоби в нинішнім скрутнім часі польська політика звернула бодай частинно українському хліборобові те, що брала від нього за 10 літ. Вкінці заявив сен. Кузьмин, що українські посли в польських законодатних палатах є мимовільними учасниками парляментарної комедії, бо бачуть, що польський парлямент не має сили запобігти тій нужді хлібороба.

405 запомог по 120 золотих

на суму 48.600 золотих

Кому признаємо дальші запомоги від 402-ої до 405-ої?

402. Гринько Чорний, Яцківці п. Озірна повіт Зборів, віл впав 8. березня 1930 р.

403. Никола Ільницький, Головсько-Крентята п. Ясінка Масьова повіт Турка, віл впав 15 лютня 1930 р.

404. Іван Самулишин Полянський, Поляни Суровичні п. Яслиска повіт Сянік, корова впала 8 березня 1930 р.

405. Михайло Сосна, Лотатники п. Стрий повіт Стрий, корова впала 7 березня 1930 р.

Запомоги (по стягненню цілорічної передплати) вишлемо за 14 днів на руки Мужів Довіря.

ПОДЯКИ.

Дальші подяки за отримані запомоги надіслали до Редакції оці запоможені передплатники: Адріян Боечко, Ґермаківка п. Борщів, Микола Босак, Тарнава п. Дрогобич, Олекса Ментинський, Тарновиця лісна пов. Надвірна, Гринь Горбань с. І., Вязова пов. Жовква, М. Павлюк с. Онуфрія, Тишківці пов. Городенка, Василь Ґрева, Бишів пов. Сокаль.

Увага: Кому стягнено з запомоги передплату, хоча вислав на 1930 рік, той матиме заплачену передплату за 1931 рік.

ГОСПОДАРСЬКІ СПРАВИ.

Збіжжа перед посівом треба байцувати.

В попередньому числі ми писали про протроювання зерна від саж і головні мокрим способом — але в практиці виявився ліпшим **спосіб сухий.** При цьому способі, кажуть, немає страху, щоби зерно передержали, або аби рощин був заміцний, чи заслабий, щоб зерно треба зараз же сіяти й таке инше. Всі ці турботи відпадають при способі сухого байцуваня.

Як же байцувати зерно сухим способом?

Для цього можемо вжити теж **синього каміня.**

Синій камінь треба кілька разів підогріти на вогні і ростерти на муку. Добре приправлена така мука має барву синьовато-попілясто-білу. До цього порошку додамо крейди. На пів кґр. порошку син. каміня — дати 30—35 ґрам. порошку крейди. Цим порошком протроюємо зерно в бочілці, яку як велику маслянку крутимо на осі корбою. До бочілки через діру насипаємо зерна, і даємо порошок. На 20 кґр. зерна — 31 ґр. порошку. Насіння в бочілці мішаємо (вертимо бочілку) 5 мінут. Після цього зерно виймаємо і його можна сіяти або покласти в стодолі доки не висіємо. З готових середників на протроювання зерна є в продажі т. зв. **Успулюн** (порошок). Купити можна в „Спілці аґрономів“ або в „Центросоюзі“ (Львів, ул. Зіморовича 20). Байцування насіння по нашому підрахунку виплатиться.

—o—

Що таке болгай (пшеля) та як його управляти.

Болгай є рослина два-три-річна, пашна. Подібна до конюшини, лише листки подібні як у щавеля, дрібні, а цвіти жовті. До грунту рослина невибаглива, росте на найгірших пісках, де лише є хоч троха вапна. Де немає, треба туди дати вапнистих погноїв (суперфосфат, томасина). Плекати болгая як і конюшину червону, тоб то підсівають його до ярини, а в другому році мають сіно. Косити тоді, як почне цвисти. Пізнище скошене сіно тверде. Болгай росте там, де лубін не може. На корінnях рослини є бульбочки з азотом. Тому і на зелений погній варто сіяти болгай. На морґ треба висіяти 8 до 12 кґр. насіння.

—o—

Що я маю робити з торфовиском та мокляком.

Маю до трох морґів цих ґрунтів і вони стоять пусткою, часом з мокляків беру осоку та квасне сіно. Як їх поправити?

—Шкода що ви не подали, який стан тих торфовищ та мокляків. Чи мокре у Вас торфовище? Коли так, то перше, що мусите зробити, це спустити з цих ґрунтів воду. Це зробити легче, коли поблизу маєте стік води, або є старий рів. Колиж цього зробити не можна, тоді спільно цілим селом мусілиб зробити відводнення, це булоб на користь всій громаді. А поки що робіть так: мокляк глибоко зоріть і засадіть на ньому кошикову лозу. Колиб і торфові ґрунти місцями були не дуже мокрі, зоріть їх і посійте там овес а до вівса дайте конюшину швецьку, або буркуна, або команицю болотну. Ґрунт торфовий треба часто валкувати бо він здувається. Коли торф є чистий, то навозіть на нього піску або глини, вимішайте буде ліпше. Колиб торф в инший спосіб не виужиткували, то копайте його на паливо а дрібноту вивозіть або до стайні на підстилку або на пісковий ґрунт як гній обірник. Колиж вдасться Вам торфовища і мокляки відводнити, то ці ґрунти дадуть Вам добрі зиски, бо вони є добре угноєні лише треба їх обробити. На цих ґрунтах ростиме богато паші і збіжа.

—o—

Сійте сераделю на пашу і на зелений гній.

Сераделя є, як кажуть, „конюшина пісків“.

Сераделя дає першорядну пашу для молочних корів. На корінцях її є такі бульбочки з азотом, так що коріння, залишене по зборі сераделі угноює ґрунт в азот. Сераделю звичайно саму не сіють, а сіють її до збіжжа на весні найчастіш в озиме жито. По зборі жита сераделя в стерні до осени добре

виросте і дає поживну косовицю сіна, чи зеленої паші. Отже рано на весні, як лише земля протрахне і не мнеться, до озимини всіваємо сераделю, 25—30 кґр. (краще перед дощем), або коли ми озимину боронуємо чи валкуємо. Часто сіють сераделю і в ярину. Для цього спочатку висівають ярину, а по 3—4 днях висівають сераделю і легко приволочують. По зборі озимини чи ярини сераделя по стерні починає рости і дає гарний укіс сіна. При сіянню сераделі поле мусить бути чисте від бурянів. Коли на цьому полі ще сераделя ніколи не росла то мусимо до насіння чи на поле під сераделю дати свіжої землі з поля, де сераделя вже росла. З цією землею ми перенесемо бактерії, що оселюються на корінцях рослини, і вона краще буде рости.

В справі контрактації ганижу

Про ганиж як промислову рослину та її управу ми вже писали. Сьогодня маємо відомости, що на повітах, по селах невідомі аґенти контрактують у господарів посів ганижу, гірчиці, чернушки, мяти, то що і дають на це зачети. Для інформації як справа має бути, подаємо, що міністерство рільництва, щоби зменьшити кризу, рішило замість збіжжа пропаґувати культуру поплатних промислових і лічничих зел. Для цього через „Банк Рольни" деяким фірмам дається кредит на урухомлення цієї справи. Отже воно булоб добре, як би та аґенда не йшла через треті, четверті руки, в більшости жидівські, які на нас хотять без праці розбогатіти. Щоби наші селяне не попали в неприємне положення та визиск або страти, радимо слідуюче: 1) Хто хоче контрактувати посіви ганижу, хай робить це через свої організації „Спілку Аґрономів" чи „Центросоюз". Жадайте від цих ф рм докладних оферт і умов. 2) Не законтрактовуйте зразу за багато ганижу, бо пригадайте, як ми писали: коло ганижу є багато роботи, він потребує пильного догляду під час збору (щоб не змок) інакше тратить на вартости. 3) Сійте невеликими ділянками $\frac{1}{4}$—$\frac{1}{2}$ морґа, а потім всі разом здавайте збір, кому належить. 4) Ганиж можна плекати без ризика на Поділлю (де тепліше) (Заліщицький, Городенський, Чортківський, Борщівський) в инших повітах ризиковно. 5) Гірчицю, чернушку, мяту можна плекати у всіх инших повітах нашого краю, але і при цих рослинах є багато праці. Найменше праці дає гірчиця. 6) Ганиж треба сіяти як найскорше, бо він довго не кільчить і може з врожаєм спізнитись. Гірчиця, що до праці буде найвигідніща, бо вона скоро дозріває, ще перед жнивами.

(УВАГА: Про ганиж докладно писали ми в ч. 10. з 9. березня. Щоби всі господарські статі собі пригадати, треба ховати ґазету, кожде число, або бодай вирізувати „Господарські справи". Пізнійше будемо старатися друкувати „Госп. справи" на окремій картці, щоби бодай ці картки міг собі кождий передплатник складати).

—о—

Садіть городину.

Сьогодня весь світ кричить: їжте городовину, бо в ній лише є поживні і цілючі річевини, що дають здоровля, силу і життя. І це є правда. Заграниця їсть городовину без ліку. Ми ще до цього не привикли, але в наших містах люде вже багато городовини споживають. Є нагода вторгувати лишний гріш та хоч троха направити свої злидні.

При плеканню городовини звертаємо увагу на те, як далеко до міста. Коли близько, — то все гаразд, тоді треба садити городину всяку, особливо ранню. Колиж від міста далі, — то городовину відборну, трівкішу, та в більшому розмірі. Отже коло ринку збуту плекаємо: ранню редьквицю, салату, горох експрес, огірки, калярепу, цибулю, рабарбор, шпінат, ранню капусту, помідори, петрушку, моркву, кукурузу тощо. Дальше від міста плекаємо: огірки, помідори, капусту пізню, каляфіори, брукву, гарбузи. цибулю, чоснек, полуниці тощо. Цю городовину можна більшими партіями відсилати в кошиках, скриньках чи навіть фірою до міста. (Насіння всіх цих рослин можна купити в „Спілці Укр. Аґрономів", Львів, Собіського 28.).

—о—

Сіймо лен.

Лен є рослина прибуткова і плекання її краще виплатиться, ніж збіжжа. Ґрунт під лен добрий вогкий — чорнозем, виороблений і угноєний і вогковатий пісок, та переліг або цілина.Лен добре вдається після довголітних метеликуватих рослин, та після збіжевих. Найкраще лен можна пустити в такому сівозміні: 1) мішанка (вика ячмінь) 2) жито, 3) лен і 4) яра пшениця.

Лен висіваємо з весни, насіння до кільчення потребує богато вогкости, тому глядимо щоб рілля не пересохла. Коли ґрунт пісний, тоді під лен даємо 80 кґр. суперфосфату і 300 кґр. кайніту або попілу на морґ. Добре ділає на лен коли поле по засіві привалкувати. Морґ лену видасть 4—5 сотнар. насіння і волокно. Для посіву в роскид даємо 50—60 кґр. насіння,

---

Ще про сою.

Ми видно не маємо щастя до богацтва; задумали перимінити свою непоплатну збіжеву господарку на кращу, поплатнішу, ризиковнішу; задумали ввести дорогу сою — а тут як на зло — насіння її нігде не купиш. Всі, хто його мав, залишив для себе, щоб нарік скорше розбогатіти. І нам треба чекати, але доки той хтось щасливий не продасть нам хоч троха, її кооп. „Рій„ і „Спілка Укр. Аґрономів" повідомили нас, що з заграниці насіння сої ще нема і незнати, чи вона буде. Просять грошей на завдаток не посилати, колиж соя прийде, то зновуж дадуть нам знати. Кождий господар, хай собі розміркує що має сіяти замість сої, колиб її не дістав. В кождім числі будемо про це повідомлювати, що чувати з соєю.

—о—

Гній не мусить на літо залишатись в обійстю.

Ми вже писали, скілько тратить гній, коли лежить на подвірі невпорядкований. Прийде весна а з нею дощі і зливи.Кращі складники гною поплинуть з водою. Отже коли не можете удержати гній в порядку, на обійстю, везіть його весь на поле. Навіть неперегнилий гній більше принесе користи на полі, ніж у дома.Використайте останній час перед оранкою і сівбою і вивозіть гній на поле, щоб дома були і чисто і без страт.

Як білити полотно.

Про це запитують нас деякі читачі отже що знаємо, про те й напишемо. Спеціяльних вказівок на білення полотна якимись хемічними середниками нема. Найбільше в цьому знає селянська практика. Отже пблотно білять сонцем, водою, морозом і попілом. В зимі білять полотно так: беремо бочку, кладемо на дно соломи. На солому насипаємо **грабового** попілу на попіл кладемо полотно посипане цим попілом, знову все засипаємо попілом і накриваємо шматиною. Це займе пів бочки, на гору цього всього наливаємо горячу воду, а до неї кидаємо 3-4 розпечених в печі каміні (золяки), і бочку зверха накриваємо шматою, хай париться, аж доки не остигне. Кидання горячого каміння можна повторити. Після цього полотно виймаємо, полочемо в воді і вивішуємо на пліт, хай вимерзне. Це повторюємо кілька разів,

Літом білимо полотно водою і сонцем. Полотно розстелюється на траві і поливається водою, раз по раз, як лише починає висихати. Це продовжується тиждень або і два.

—о—

Відмолоджування овочевих дерев.

Овочеві дерева старіються як і все, особливо при недогляді господаря. Через це і корона зле розвинута і галузя густе як ліс і моху на деревах повно. Безумовно, що така деревина не росте а нидіє і світла сонця не бачить і поживи її не вистарчає не тільки на овоч а й на листя. — Отже сохнуть цілі гиляки і деревина старіє — вмирає. Щоб не допустити дерево до загибелі, а ще й мати з нього зиски, треба без проволікання взятися до його відмолодження. Овочеві дерева за відмолодження є дуже вдячні. Саме слово відмолодження, каже, що нам ходить про відновлення у дерева нових гонів молодих; аби з них виросли нові, гарні віти, нова відмолоджена корона. При відмолодженню дерева ходить про те, щоби помочи деревині в господарці соками, щоб вони не марнувались по безплідних гиляях, на яких ледви зеленіє листя. Отже виходить, що коли дерево старе, зниділе, треба обрізати до чиста все змерзле та миршаве гілля, прочистити всі віти, що одні другим перешкоджують, залишаючи лише ті гони, на яких є ознаки росту та молодости. Нище можуть бути і однорічні так звані вовчі гони. Цим ми допоможемо рослині по новому господарити з соками і вони зачнуть з цілою силою напливати до гиля чи залишених гонів зубрових і скріплять їх в протязі одного року так сильно, що з тих гонів повстануть нові, молоді та кріпкі віти. За цими відмолодженими деревами треба добре ходити, як слід обрізувати і направляти, щоб за рік два вони дали овочі.

Михайло Бардеґа.

—о—

Як управляти лубін на зелений погній.

Лубін плекають на ґрунтах легких-пісковатих та суглинках, які не мають вапна і зле родять.Лубін на зелене угноєння сіють або сам один, тоді це роблять на весні по приморозках, або сіють його по жнивах на зорану стерню. Иноді всівають лубін до жита, коли воно цвіте, і по стерні залишають його рости аж до осени.

Коли хочемо поле вигноїти лубіном під озимину,то сіємо лубін з весни на так зване повне угноєння (густо), для цього посіву даємо 90 до 120 кґр. насіння на морґ. Сіємо і управляємо лубін як і горох.Дальшої праці коло лубину не маємо. Коли лубін начне наливати стручки насіння (вони блищать), тоді його привалковуємо чи косимо і заразже приорюємо в скибу і заволочуємо. Це звичайно буває за 2-3 тижні перед посівом озимини.Після цього ґрунт скородимо і сіємо озимину. Колиб ґрунт під лубін був дуже пісний, то перед посівом чи в час посіву додаємо яких 100-150 кґр. суперфосфату, щоб лубін ліпше вдався.

По стерні сіємо лубін так: Коли зберемо збіжжа заразже, поки земля не висохла, розсіваємо лубін і стерню мілко підкидаємо та її заволочуємо. Лубін росте, аж до приморозків.Після цього його приорюємо і в глибокій скибі залишаємо аж до весни. На весні після скородження сіємо ярину або окопові.

—о—

Обережно при зміні кормів.

Різка зміна, чи перехід від одного корму до другого (від сухого до зеленого. від пісного до ситного і навпаки) часто буває шкідлива. Різка зміна в кормах може викликати не поліпшення а погіршення а навіть утрати. Звіря захворіє та може й згинути. При переході з зимової паші на зелену, звіряті треба давати до сухих кормів спочатку 1 раз в добу (в полудне) трави, а потім поволи переходити на два рази в добу і ще пізніще перейти на повну давку зелених кормів. Коли тварину виганяємо на зелену пашу, то теж слід виганяти її з початку на 3—4 години. Через 2—3 дні — на 5—6 год. і т. далі. Перед пасенням радиться худобу дома підгодувати сухими кормами. При додержанню цих перестрог в господарстві нашому не буде хорої худоби та страт.

—о—

Як кубікувати дерева.

Богато наших людей заробляє при роботах в лісі, як от рубанне, тяганне, ризованне чи перевіз дерева. При тому усі підприємці платять звичайно під кубічного метра(кубіка, фестметра), а що наші люде звичайно не знаються на помірах і обчислюванню кубіків, то падуть вони жертвою ошуканства і визиску несовісних підприємців. Хочемо отже подати нашим людям декілька порад, як можна докладно обчисляти собі,кільк ко яка штука дерева може мати кубік в.

Мусимо найперше сказати, що то є кубічний метер. Отже кубічний метер, скажім дерева, це така маса дерева, що буде на 1 метер довга на один широка і на один висока. Ку

бічний метер ділиться на 100 штріхів, або 1000 дециметрів кубічних.

Оце й є практичні одиниці поміру обєму (маси) дерева. Центиметрів чи міліметрів при помірах дерева майже зовсім не береться під увагу.

Обєм (масу) штуки дерева обчислюється так: міриться метром довжину штуки, грубину міриться приладом, що називається „клюпа“, яку певно кождий лісовий робітник знає.

Маючи довжину і грубину дерева обчислюємо його обєм так, що половину грубини множимо через себе відтак добуток одержаний з множення помножимо знов через число 3·14, а добуток із цего множення помножимо через довжину того дерева; наприклад: грубина дерева вимірена „клюпою“ 30 цм., довжина 14 ½ метра. Який є обєм? — Отже:

Грубість є: 30 цм. Половина: 15,

15 разів 15 є 225

225 разів 3·14 є 706·50

225 × 3·14	706·50 × 14·5
675	706·50
225	282600
900	353250
706·50	1,02.44·250

Обєм цего дерева виносить оден кубічний метер (кубік, фестметер) і понад два „штріхи“.

Оцей взорець (половина грубини дерева помножена через себе, добуток через 3·14, другий добуток через довжину) уживається завжди при обчислюванню обєму круглого дерева.

Обєм дерева кантового (бруси, тертиці, бальки) обчислюється лекше, бо множиться довжину через ширину, а добуток з множення множиться через висоту.

Найчастіше однак буває, що робітник, чи фірман не має часу сідати собі з папером і олівцем і робити довгі обчислення.

Тому радимо усім, що мають до діла із обрібкою дерева, купити собі книжочку, видання „Т-ва Просвіти“ п. з. „Порадник для лісних робітників“. У цій книжці є вже готові обчислені табелі обєму дерева в ріжних величинах, враз з дуже докладними поученнями. Книжка та коштує, 1 зл. (з почтовою оплатою 1·25 зл.) і можна її купити в книгарні, або у нашій адміністрації.

— —

Що по чому.

Львів, дня 17. березня 1930.

Ціни на збіжжа знижкові.

Насіння лену, і конюш. черв. подорожало

ЗБІЖЖА.

(Ціни за 100 кґ. на стац. залад. Підволочиска). За двірську пшеницю платять 33—34 вол., за селянську 30—30·50, за жито відбірне 15·50—16, жито звичайне 14·50—15 зл. ячмінь 14—14·75. овес 13·50—14, кукурудза 20 — 21, фасоля біля 45—55, кольорова 30—35, краса 40—45, горох пів Вікторія 24·75—27, горох звичайний 20—21, бобик 20·50, вика 26·50—27·50, гречка 22, лен 67—68·50 лубін синій 24—25, просо міс 27—28, конюшина черв. 140—160, мак синій 150—160, мак сивий 110—120, мука пшенична 65% 59—60, житна 35—36, крупи греч. 44·50—46·50, крупи ячмінні 31—32.

ПАША. Сіно солодке прасоване 8·50—9·50, солома 5—6, конюш. сіно 13—14, сіно з тимотки 14—16, макухи льняні 30—31. Ґрис житний 8—8·50, ґрис пшенич. 10·50—11,

Лен чесаний від 10—28, 1 сотн. Лен нечесаний від 5—16 сотн. Клоча льняне від 6—15 1 сотн. Коноплі чесані від 18—25, 1 сотн.

НАБІЛ.

Маслосоюз платить кооперативам 17.III. За масло солене експортове пріма 5·30, несолене десерове пріма 5.20, 1 літра молока 0·34, 1 літра сметани 1·80. За 1 копу яєць 6 з., одно яйце на базарі 11—12 гр.

Мед у Львові (дрібна продаж)

1 кґ. гречаного	2·30—3·—	вол.
1 „ гірського	3·50—4·50	„
1 „ липов і акац.	4·——4·50	„

СВИНІ. Експортова різня Рукера на Знесінню платить за свині на бекони по 1·80—2·30 зол. за так звані віденські (поверх 120 кґ. ваги) по 1·70—1·90, за товсті свині по 1·90—2·30.

МЯСО (у ЛЬВОВІ)

волове 1·65—2·35, телятина передна част. 2—2·40, безроги 2·60—2·90, кошерне мясо 2·20—2·50, курка жива 4—6, гуска годована 10—15.

ГРОШІ.

1 ам. доляр	8·87¾	вол.
1 кан. доляр	8·75	„
1 фунт анґл.	43·35	„
100 корон чеськ.	26·40	„
100 шіль. авст.	125·60	„
100 ґульд. данц.	172·37	„
100 леїв рум.	5·—	„
100 марок німец.	212·75	„
Швайцар. франк.	172·20	„
Француз. франк	34·90	„

ХУДОБА.

За 1 кґр. живої ваги корова-віл 1·25—1·50 зол. Товсті воли 1·50 — 1·60 зол.

За 1 кґр. живої ваги теляти 1 — 1·25, Ялівка — 1·50 зол.

ЦІНИ РИБИ.

Щупак живий 1 кґ. 6—6·50, короп живий 1 кґ. 4·20—4·50.

„Коминярське право“.

(Докінчення).

Якіж висновки із цих правних постанов для наших громад і поодиноких селян-господарів? — А такі:

1) Громадські ради в місцевостях, де нема стало замешкалих кваліфікованих коминярів, повинні взяти своїх громадян в оборону перед непотрібними драчками і ухвалити на основі § 27 гром. закона з 12. VIII. 1866, що фаховий (концесіонований) коминяр має бути лише при приписовій ревізії коминів (3 рази на рік). Заплату за участь при ревізії ухвалює громадська рада по угоді з коминярем на основі виданої староством тарифи. Добре булоби також, аби громадська зверхність, заплатила ту належитість сама, з буджету, аби усунути усяку можливість надужить чи здирств. Ухвалу оголосити до відома всіх громадян. В громаді, в котрій западе така ухвала, коминяр не поважиться іти сам у село по хатах, робити пакости, обдирати і насміхатися з людий. А колиби й пішов, то тоді усякий господар зможе позбутися його з хати, як звичайного напасника.

2) В громадах, де є стало замешкалий концесіонований коминяр, рада повинна згодити коминаря так до ревізій, як і до вимітання коминів більших (через котрі можна пролізти § 23. зак. з 1786 р.). Про винагороду коминяреви рада повинна з ним угодитися на основі тарифи, виданої староством. Комини менчі (через котрі не можна пролізти), вимітає кождий господар сам (§ 23. зак. з 1786 р.).

3) на основі арт. 8 промислового закона з 7. VI. 1927. р. сільські громади повинні постаратися установити коминярами своїх же місцевих сільських людей, аби дати своїм людям заробок і охоронити громаду перед здирствами і визиском з боку міських коминярів. Громадська зверхність моглаби вибрати зручного, совісного чоловіка з свого села і помогти йому в старостві до одержання концесії на коминярство. Такий коминяр мігби повнити службу при згаданих ревізіях коминів, а також мігби за оплатою вимести комин у тих господарів якіби його наймили.

4) Такі коминярські жарти, як от злобне ушкоджування коминів при ревізії чи вимітанню, образа господаря всякі збитки і т. п. треба вважати звичайними злочинами чи проступками і за те треба скаржити до карного суду.

Отже як бачимо, головна вага боротьби із цим „чорним клопотом“ лежить на громадській раді і зверхности. Наші радні, асесори й начальники повинні знати повище подані законні приписи й їх пояснення і запобігти коминярським надужиттям і пакостям.

Чиста напасть

Поліцай до селянина: — Ту станку мусите доконче пересунути дальше від хати, бо то нездорово і можете кару заплатити.

— „Ігі, теж вигадка! Мені від того, ще від коли я господарю, ані одна худобина не захорувала“.

Ілля Тижай. 6)

Історія села Альфредівки.

Щойно пізніще, коли селяни вже були свідоміщі, не дбали вже про коршму, управляли ліпше рілю, мали більший дохід. Тоді прискаржили жида до суду за лихву, жид довго сидів за ґратами. Потім мусів продати свої ґрунта і винестись із села. Ґрунт закупило кілька родин, котрим поділилися. З новими родинами десь з другого села прибув один старий чоловік, дуже свідомий і мудрий, що привіз у село зі собою богато книжок і став позичати молодшим людям, котрі вміли вже читати. Запрошував також до себе тих, що не вміли читати ні писати і вчив їх дуже радо. Завдяки йому, селяни по якімсь часі стали свідомими українцями. Боролись пильно за право громади з місцевими поляками, котрих була меншість в громаді, а всеж таки хотіли мати перевагу. Старанням свідомих побудовано в нашому селі гарну нову церковцю. Булиби може ще побудували і читальню, але закочила це все світова війна, свідоміщі громадяни пішли на війну, а декотрі повмирали, так що і досі нема у нашому селі читальні. В часі війни спалили москалі церкву і майже ціле село, котре по більшій части вже відбудувалось; таксамо відбудовано церкву. Пораби свідомійшим узятись уже і за будову читальні.

— — — — — — — — —

В році 192\ зкольонізовано в нашому селі фільварок, поділено переважно поміж мазурів, котрі прибули з околиць Нового Сонча. Нашим людям не хотіли продати, хиба тим, котрі мали якусь протекцію в якого поляка. Згаданих кольоністів прибуло аж сімнайцять родин. Вони всі походили з гірських околиць і тому ще самі не вміли господарити на ріллі, бо навчитись не мали де; дехто думав, що вони будуть учити нашого селянина ліпшої господарки (бо то рахувати з заходу), а то робилось навпаки, бо вони учились від нашого селянина ліпшої господарки. Варто сказати кілька слів, як то вони господарили: засіяти, то ще засіяли, але коли прийшло збирати, то вже в тім не могли собі порадити. Звичайно робили т[illegible]сили косами збіжа, мов сі[illegible]тім громадили на копиці, збіжа довший час стояло в поли, аж зросло від дощу, а миши поправили і так пропадало. Декотрий звіз, але так поскладав, що замокло з верху до долу, а відтак зросло.

Коли посадили бараболі, то копали стільки, як їм потрібно було до їди, а решта під впливом морозу, мерзла на пні. З того виходило, що декотрі не мали що їсти. Тож ходили до нас позичати гроші, щоби мали защо купити собі харчів.

Один з них, що мав аж двайцять морґів поля, ходив по сусідних селах за прошеним хлібом!

Варто заглянути до їх хати.

У них звичайно не ліпиться (не маститься) хатів, а мешкають в чорних і брудних, разом з худобою. Заглянути до хати такого кольоніста, а потім до чистенької біленької світлиці нашого хоч і вбогого селянина, то зараз пізнати, де більша культура. Так то мусіли самі учитись управляти землю і збирати збіжа від „русіна“ — як вони звичайно говорять. Декотрі не привикли таки до нас і попродали ґрунти і випровадились зі села.

Нині наше село вже має около 100 чисел (нумерів) з кольонією. Поляків є половина.

Така менше-більше є історія нашого села і деяких инших осель, котрі майже таксамо повстали в таких самих відносинах, як наше село.

(Кінець)

ПРОДАМ 5 морґів чорнозему з будинками за 2000 дол. Романів Дмитро Коморів Підгірці п. Стриєм. 567

ПОСАДА для дяка безженного з добрим голосом, що уміє провадити хор, є в Чолганах почта Болехів, Дотації треби і около 300 зол. роківщини зерн м або грішми. Близші услівя на місци або за надісланням значка почтового на відповідь. — Уряд парох. 568

ДО продажі в Руднім п. Зимна Вода 4 і пів морґа вемлі в однім кавалку до цего хата, стодола, стайня, пивниця, керниця. Зголошення Стефан Ковальчук ул. Вірменська 3. III пов. 571

КРІЛИКИ гаванські сріблисті висилає за післяплатою Федь Когут, Збараж, Укр. Дім. Ц на ви'мково знижена: 3-місячна штука 8 зл., розплодова 20 зл. 569

КОЛИ хочете мати хосен з курий, то заведіть у себе расові кури. Найкращі кури на наші господарства є „Ваєндоти білі" котрі дуже добре несуться знамениті на мясо, а піря уживають на подушки. — Розплодові яйця по 70 сот. за шт. Їх висилає Василь Домашевський почта Микуличин. 572

26 і 14 морґові господарства враз з хатою, господарськими будинками і рільничими машинами до набуття на догідних услівях. Зголошення слати на адресу: Дир. Шахнович — Бібрка. 573

МАРЯН Сумик в Хватова, пов. Золочів, рік ур. 1906 уневажнює згублену військову книжочку видану в р. 1929 через ПКУ Кременець ч. 248. 577

ІСПИТОВАНИЙ дяк з теноровим голосом уміє грати на фісгармонії, може вести хор, глядає посади від Неділі. Том. Ласкаві зголошення слати на адресу: П. Сусла, дяк, в Босирах п. Коцюбиньчики. 578

ЙОСИФ Змійовський син Івана і Зофії ур. 1896 в Підгірцях повіт Золочів уневажнює згублену книжочку видану через ПКУ Золочів.

ОПОВІСТКА.

Проситься Вп. Товаришів, колишних учнів Української ґімназії УПТ в Рогатині, щоби в як найскоршім часі подали імена Товаришів, що полягли у всесвітній та українській визвольній війні (1914—1918, 1918—1921). Імена потрібні до пропамятної таблиці в рогатинській ґімназії. Письма слати на адресу: Іван Вербяний, проф. ґімн. Рогатин ґімназія У. П. Т.

Пасічники Увага!

Вже вийшло 3-те число Вашого часопису „Український Пасічник". Чи Ви вже заслали передплати — 6 зол. на цілий рік, на адресу Львів, Зіморовіча 20. Просіть оказове число і чек. 574

ХТО ЗНАВБИ щобудь про Петра Петрука з Орельця пов. Снятин, урodж. 1889 р., що за Австрії був при 33 п. артил. в Станиславові, а потім як ст. стрілець при Коломийській Батері Укр. Армії і був у 1919 р. за Збручем і від тоді пропав без вісти, зволить донести на адресу: Василь Равлюк Гринька, Орелець. почта Волчківці. Закорд. українські часописи проситься о передрук. 576

Кождий свідомий Українець

купить собі

ПОРТРЕТИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА І ІВАНА ФРАНКА,

двох найбільших українських поетів і письменників.

Ці портрети видала „Народня Справа" і продається їх по дуже низькій ціні: 1 золотий за пару образів.

Портрети великі, на гарнім грубім папері з відповідними підписами.

Першу посилку портретів висилаємо на адреси мужів довіря, в тих селах, де є більше наших передплатників, щоби вони могли якнайскорше їх розпродати. Котрий муж довіря не отримає портретів, а мавби надію їх про[illegible] нехай зараз до нас напише, а [illegible]лемо йому бажану скількість, [illegible] число, яке певно в його селі зможе розійтися. При тім зазначуємо, що портрети можна продавати тільки парами (Т. Шевченко і І. Франко) а не віддільно. Пара коштує 1 золотий.

Як би хто хотів замовити соб в нас окремо одну чи дві пари, то мусівби прислати наперед належитість і 50 с. на порто. Але хто замовить принайменше пять пар портретів (5 Т. Шевченка і 5 І. Франка), той може вислати тільки належитість (5 зол.) а ми почту оплатимо самі.

Розуміється, що ці портрети повинні знайтися не тільки в кождій приватній хаті поруч з образами святих, але також конечно в кождій читальні, кооперативі і в иншій українській установі.

Замовляти і слати гроші на адресу:

„Народня Справа", Львів, ул. Боїмів 4.

За післяплатою не висилаємо портретів.

Користайте тепер з тої доброї нагоди і купіть собі ті гарні портрети за таку низьку ціну.

Відвічальний редактор: ЛЕВ ЧУБАТИЙ

З друкарні Ш. Беднарского в підманимі „Кооператива Промислу Графічного" Львів Ринок 9 — Телефон 76-14.

Видавець: ІВАН ТИКТОР